

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัญหาทั่วไป และศึกษาความต้องการบริการแนะแนว และให้คำปรึกษาของประชาชน ในพื้นที่ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง โดยผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าจากเอกสาร และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา โดยมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ปัญหาและการพัฒนาในประเทศไทย
2. ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์
3. การบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา
4. ความสำเร็จในการพัฒนาชนบทของประเทศเกาหลี
5. ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมืองลำปาง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาและการพัฒนาในประเทศไทย

ปัญหาการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยเกิดจากการที่เราพัฒนาประเทศไปตามแบบอย่างประเทศตะวันตก นั่นก็คือเรามุ่งเน้นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเรื่องของการเงินการทอง เรื่องความเป็นอยู่หรือเรื่องการอยู่การกิน ด้วยมุ่งหวังที่จะให้ประชาชนอยู่ดีมีความสุข ปัจจัยที่จะทำให้เศรษฐกิจเจริญก็คืออุตสาหกรรม สิ่งที่จะทำให้อุตสาหกรรมเจริญก็คือเทคโนโลยี ประเทศต่าง ๆ ที่คิดว่าตนเองเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วจะวัดความเจริญของประเทศด้วย ความเจริญทางเทคโนโลยี เรื่องอุตสาหกรรม เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องการผลิต เรื่องการบริโภค และเรื่องของการกระจายรายได้ ประเทศใดที่มีการพัฒนาในเรื่องเหล่านี้จะได้อัปเดตว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ส่วนประเทศที่ไม่ได้รับการพัฒนาจนถึงระดับนี้จะถูกจัดเป็นประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศที่กำลังพัฒนา วัตถุประสงค์ในการพัฒนาของประเทศทั้งหลายนั้น เพื่อที่จะยกระดับตนเองให้ได้อัปเดตว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยความมุ่งหมายเพื่อจะแก้ไขปัญหาของประชาชนภายในประเทศตามกรอบนโยบายขององค์การสหประชาชาติตั้งแต่ปี 2503 (มูลนิธิพุทธธรรม, 2543, อ้างใน พระธรรมปิฎก, 2543, หน้า 14- 15) ปัญหาที่สำคัญซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดไว้นั้น มีอยู่ 3 ประการที่ประเทศกำลังพัฒนา หรือประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายกำลังประสบอยู่และจะต้องหาแนวทางแก้ไข คือ

1. ปัญหาความยากจน
2. ปัญหาการไม่รู้หนังสือ หรือความโง่เขลาเบาปัญญา
3. ปัญหาการเจ็บป่วย มีโรคภัยไข้เจ็บ

เมื่อประเทศไทยพัฒนามุ่งแก้ปัญหาสังคมตามที่กล่าวข้างต้น โดยเอาการพัฒนาเศรษฐกิจมาเป็นหลักตามแบบอย่างตะวันตก จึงประสบกับปัญหาต่าง ๆ เหมือนกับประเทศทางตะวันตกหรือประเทศที่พัฒนาในระบบนี้ได้รับอยู่ คือ ปัญหาทางสังคม ทางจิตใจและปัญหาทางสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศน์วิทยา

ปัญหาทางสังคม เช่น ความเสื่อมทางศีลธรรม ปัญหาเยาวชน ปัญหาอบายมุข การติดยาเสพติด ความรุนแรงทางอาชญากรรม การแก่งแย่งทางเศรษฐกิจ ความยากจน การไม่มีงานทำ

ปัญหาทางจิตใจ เช่น จิตเร่าร้อน กระวนกระวาย กลุ้ม กังวล เครียด เหนงา ว้าวุ่น โดดเดี่ยว รู้สึกแปลกแยก โรคจิต โรคประสาท ฆ่าตัวตาย จิตใจแปรปรวน ชีวิตไม่มีความหมาย เป็นต้น

ปัญหาสภาพแวดล้อม ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งดีที่มีอยู่ในโลกนับวันจะหมดไป สิ่งที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติโลก ทั้งในรูปควันจากโรงงาน ไอเสียจากเครื่องยนต์และยานพาหนะต่าง ๆ ของเสีย จากแหล่งต่าง ๆ เหล่านี้รวมทั้ง จากร่างกายมนุษย์ด้วย

ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องของทุกคนที่จะต้องช่วยกันแก้ไข ซึ่งปัญหามีดังนี้

1. ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางวัตถุ แต่เกิดความเสื่อมทางด้านจิตใจ ค่านิยมและสังคม เช่น นิยมวัตถุ นิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย ยกย่องคนรวย เกิดการแข่งขันเอาเปรียบกัน ไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม การเบียดเบียนเอาเปรียบนี้ นอกจากจะมีการเบียดเบียนกันเองแล้ว ยังขยายไปเป็นการเบียดเบียนฐานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ที่ดิน ป่าไม้ แม่น้ำ สภาพธรรมชาติ ถูกถูกรุกรานยึดครอง ทำลาย สภาพน้ำเน่าเสีย สภาพความเสื่อมโทรมทางสังคมอันเกิดจากความเสื่อมทางจิตใจ ซึ่งจะเห็นได้จาก ปัญหายาเสพติด โสเภณี โรคเอดส์ และปัญหาอื่น ๆ รวมถึงการละเลยด้านศาสนา และประเพณี เป็นต้น

2. ปัญหาอื่น ๆ ที่สืบเนื่องจากความเสื่อมทางด้านจิตใจและค่านิยม

- 2.1 ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงอย่างมากและอย่างรวดเร็ว

- 2.2 ความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยและคนจนมีมากยิ่งขึ้น คนรวยมีเพียงจำนวนน้อย แต่เป็นเจ้าของทรัพย์สินสมบัติมากมาย ทำให้คนจนส่วนใหญ่ที่จนอยู่แล้วกลับจนลงมากขึ้น

- 2.3 ความเจริญกระจุกอยู่แต่ในเมืองไม่ได้กระจายออกไปสู่ภูมิภาคทำให้คนอพยพเข้า สู่มือง เกิดปัญหาตามมาทั้งในชนบทและในเมือง คือ ทำให้ในชนบทขาดแรงงานในเมืองมีความแออัดประชาชนไม่มีที่อยู่อาศัย

2.4 ระบบราชการขาดประสิทธิภาพ เพราะปรับตัวไม่ทันกับปัญหาสังคมที่ซับซ้อนทั้งในเมืองหลวงและชนบท

2.5 คนไทยส่วนใหญ่มีพื้นฐานการศึกษาน้อย ปรับตัวไม่ทันกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ไหลบ่าเข้ามาสู่ประเทศโดยเฉพาะเรื่องข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ประเวศ วะสี (อ้างใน มุลนิธิพุทธธรรม, 2543, หน้า 18-19) ได้แบ่งปัญหาหรือวิกฤตการณ์ของสังคมไทยที่เป็นสาเหตุแห่งการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืนไว้ 6 ประการ คือ

1. วิกฤตการณ์คนจน รัฐได้พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในรูปแบบที่นานาอารยประเทศทั้งหลาย โดยเน้นการพัฒนาการด้านอุตสาหกรรม แต่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศกับยากจนลง และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี

2. วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพของคนไทย ซึ่งแต่เดิมเรามีอยู่อย่างมากมายในธรรมชาติ ทุกวันนี้วิกฤตต่าง ๆ เกิดขึ้นทุกส่วนของปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ เช่น ป่าไม้ลดลงทำให้ชีวิตทั้งหลายที่อาศัยป่าต้องสูญหายไปด้วยดินหมดสภาพเพราะใช้ไม่ถูกวิธี การเกษตรใช้สารเคมีมากเกินไป แหล่งน้ำเหือดแห้งเพราะขาดแหล่งต้นน้ำลำธารคือป่า และยังรับเอาของเสียจากโรงงานบ้านเรือน และสารพิษจากการทำเกษตรกรรมอีก การใช้สารเคมีและผลของการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังทำให้อากาศเป็นพิษอีกด้วย

3. วิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณ หมายถึง ความเสื่อมทางจิตวิญญาณ และทางวัฒนธรรมที่สำคัญไทยกำลังเผชิญอยู่ และสิ่งนี้นับว่ามีผลเสียอย่างมากต้องรีบช่วยกันแก้ไข เพราะถือเป็นวิกฤตการณ์ทางจิตวิญญาณ คนจะรู้จักบาปบุญคุณโทษการทำคุณงามความดีต่าง ๆ นั้นเกิดจากความคิดที่ เห็นว่าการทำเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม แต่หากสังคมมองเห็นว่าสิ่งที่เลวเป็นสิ่งที่ดีแล้วย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย เช่น เด็กบางคนในทุกวันนี้คิดว่าร่างกายเป็นของเขา เขามีสิทธิอย่างเต็มที่ในการที่จะใช้มันไปทำอะไรก็ได้ คนอื่นไม่เกี่ยว เขาควรจะหาความสุขจากมันโดยการเสพย์สิ่งเสพติดหรือไปเที่ยวตามที่เขาชอบใจ เป็นต้น

4. วิกฤตการณ์ทางการเมือง หมายถึง ระบบการเมืองของไทยจัดเป็นแบบแผนของสังคมไทยในการปกครองประเทศ และดูแลทุกข์สุขของประชาชนให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ขณะนี้การเมืองไทยมีปัญหา 8 ประการ

4.1 ใช้เงินเป็นใหญ่

4.2 การผูกขาดการเมืองโดยคนจำนวนน้อย

4.3 การที่คนดีมีความสามารถเข้าไปสู่การเมืองได้ยาก

4.4 การทุจริตประพฤติมิชอบ

4.5 การเผด็จการโดยระบบรัฐสภา

4.6 การต่อสู้ขัดแย้งเรื้อรังและไร้เสถียรภาพทางการเมือง

4.7 การขาดประสิทธิภาพทางการบริหารและนิติบัญญัติ

4.8 ขาดสภาวะผู้นำทางการเมือง

5. วิฤตการณ์ในระบบราชการ ข้าราชการและระบบราชการมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่ทางรัฐบาลได้กำหนดไว้ แต่ก็ยังมีระบบราชการบางอย่างที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาเพราะติดขัดด้วยกฎระเบียบ และที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ ตัวข้าราชการเอง เนื่องจากมีข้าราชการบางคนไม่มีความสามารถและบางคนทุจริตคอร์รัปชันโกงชาติ

6. วิฤตการณ์ของการศึกษา แม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาด้านการศึกษามาเป็นระยะเวลานานพอสมควรแล้วก็ตาม แต่เมื่อดูจากสถิติทางการศึกษาของคนภายในประเทศแล้วจะเห็นว่ามิมีประชาชนเพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่มีโอกาสได้รับการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระดับสูง ๆ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากปัญหาความยากจน สถานที่ศึกษามีน้อยเพราะส่วนมากมักจะอยู่ในตัวเมือง รัฐบาลงบประมาณสนับสนุน เป็นต้น เมื่อคนในชาติไม่มีการศึกษาที่ดีพอการพัฒนาที่ยั่งยืนก็จะเป็นเรื่องยาก

ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์

ความต้องการ (Need) หมายถึง สภาวะที่เกิดขึ้นจากความไม่สมดุลกันทางร่างกายและจิตใจ ความต้องการของคนเรามากไม่ได้รับการสนองตอบอย่างสมบูรณ์ เมื่อได้รับการสนองตอบในระดับหนึ่งแล้วก็จะเกิดความต้องการมากขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

Maslow (อ้างใน สิทธิโชค วรานุสันติกุล, 2547, หน้า 16) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation) ของการกระทำของมนุษย์ และอธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากความพึงพอใจว่า ความต้องการถูกจัดลำดับขึ้นจากน้อยไปหามากเมื่อความต้องการใดเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอ ความต้องการเหล่านั้นก็ยังคงอยู่และเป็นแรงขับที่มีพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมโน้มไปในทางที่จะบำบัดความต้องการอยู่เสมอ มาสโลว์ ได้อธิบายว่า ความต้องการพื้นฐานที่จะทำให้คนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมามีอยู่ 5 ประการโดยได้แยกออกเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ได้แก่ ความต้องการในเรื่องการกินการอยู่ ความสุขสบายทางกายทั้งปวง ถือว่าเป็นความต้องการขั้นแรกสุด
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) สิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ความกลัวความสูญเสีย

3. ความต้องการความรัก (Love or Belonging Needs) และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ต้องการมีเพื่อน คนรัก พ่อ แม่ ลูก

4. ความต้องการการยกย่องจากคนอื่นหรือมีเกียรติในสังคม (Esteem Needs) ต้องการการยอมรับและภูมิใจในตนเองว่าเป็นคนมีคุณค่าของสังคม

5. ความต้องการประสบความสำเร็จ (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ ผู้ซึ่งไม่กังวลเรื่องปากเรื่องท้อง ความปลอดภัย ความรัก และการยอมรับในตนเอง หรือศักดิ์ศรีอีกต่อไป มนุษย์จะพัฒนาศักยภาพของตนเองเพราะอยากรู้ อยากรับสร้างสรรค์ เพราะใจรักทำงานเพราะอยากจะทำ มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ให้ไปถึงขีดสุดของศักยภาพที่ตนเองมีอยู่อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่เกิดจากความพึงพอใจเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์เกิดการมีส่วนร่วมในสังคม กิจกรรมการพัฒนาใด ๆ ที่สามารถสนองตอบต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน และก่อให้เกิดความพึงพอใจของบุคคลหรือกลุ่มคนในชุมชน กิจกรรมนั้น ๆ ก็จะได้รับ การสนับสนุนจากประชาชน โดยประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในที่สุด และการตั้งเป้าหมาย เป้าหมายที่ตั้งไว้จะเป็นมาตรฐาน หรือเกณฑ์ที่เราจะต้องพยายามทำให้สำเร็จ เมื่อบรรลุเป้าหมาย ย่อมเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ต่อมาเราจะตั้งเป้าหมายสูงขึ้นและพยายามทำให้ดียิ่งขึ้นต่อไปอีก ทฤษฎีที่กล่าวมานี้ จึงเป็นทฤษฎีที่ตรงกับธรรมชาติของมนุษย์เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ และในแต่ละขั้นตอนของความต้องการนั้นได้แบ่งระดับขีดขั้นของมนุษย์ไว้ด้วยเช่นกัน เพราะมนุษย์มีระดับขั้นของความต้องการที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพของแต่ละบุคคล

การบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา

ความหมายของการแนะแนว

นักจิตวิทยา และนักการศึกษาได้ให้ความหมายของ การแนะแนวไว้ดังนี้

Good (อ้างใน รวีวรรณ ชินะตระกูล, 2537, หน้า 27) อธิบายความหมายของการแนะแนวไว้ว่า การแนะแนวคือแบบของการช่วยเหลือที่เป็นระบบระเบียบอย่างหนึ่งให้กับนักเรียน นักศึกษา หรือบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้บุคคลเหล่านั้นสำรวจตนเอง และเกิดแนวทางปฏิบัติในการดำรงชีวิต

พนม ลิมอารีย์ (2523, หน้า 24) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวคือการชี้แนะ การชี้ช่องทาง การบอกแนวทางเพื่อช่วยให้ผู้มีปัญหาตัดสินใจได้ แต่ไม่ใช่การแนะนำ (Advice) เพราะการแนะนำนั้นผู้ให้ความช่วยเหลือจะทำหน้าที่เป็นผู้เลือก หรือทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจ ส่วนการแนะแนวนั้นผู้ให้ความช่วยเหลือหรือนักแนะแนวไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้เลือก หรือทำหน้าที่เป็น

ผู้ตัดสินใจ แต่จะทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เสนอผู้ที่มีปัญหาทำหน้าที่เลือกและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

วัชร ทรัพย์มี (2531, หน้า 1) ให้ความหมายของการแนะแนวว่า เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่า ตัดสินใจได้ว่าจะศึกษาในด้านใด ประกอบอาชีพหรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน

ปรัชญาของการแนะแนว

สุชา จันทน์เอม (2527, หน้า 18-19) ได้กล่าวถึงปรัชญาการแนะแนวพอสรุปได้ดังนี้

1. มนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งด้านบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย เจตคติ ความรู้สึก สภาพของจิต และอารมณ์
2. พฤติกรรมของมนุษย์ย่อมมีสาเหตุ มีรูปแบบที่แตกต่างกันไป และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

3. มนุษย์ทุกคนย่อมมีปัญหาที่มีความคับข้องใจ และต้องการได้รับความช่วยเหลือ
4. การแนะแนวยึดหลักเมตตาธรรม อาศัยความรัก และความหวังดีต่อกัน

ประเภทของการแนะแนว

รวิวรรณ ชินะตระกูล (2533, หน้า 14-15) ได้แบ่งประเภทของการแนะแนวไว้ดังนี้

1. การแนะแนวทางการศึกษา
2. การแนะแนวอาชีพ
3. การแนะแนวส่วนตัวและสังคม

ประโยชน์ของการแนะแนว

1. ทำให้ผู้รับบริการรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้
2. ช่วยให้โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดกิจกรรมและบริการต่าง ๆ ได้
3. ช่วยให้เข้าใจผู้ขอรับบริการได้มากยิ่งขึ้น
4. ทำให้ได้ทราบปัญหาและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อส่งเสริมในทางที่เหมาะสม
5. ประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน ช่วยบรรเทาปัญหาหรือยับยั้งปัญหาที่จะเกิดขึ้น

บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service)

กรมสุขภาพจิต (คู่มือการให้การปรึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ได้ให้ความหมาย หลักการ และแนวทางในการให้คำปรึกษาไว้ ดังนี้

บริการให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคล โดยมีผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับบริการ เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถวางโครงการในอนาคตของตนเองได้อย่างเหมาะสม ทั้งเป็นการช่วยให้เขาตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง

หลักการให้คำปรึกษา

1. การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้รับบริการเต็มใจเปลี่ยนพฤติกรรม โดยขอความช่วยเหลือจากผู้ให้การศึกษา
2. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนทางด้านการปรึกษาโดยเฉพาะ
3. การปรึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับบริการรู้จักตนเอง และสิ่งแวดล้อมดีขึ้น
4. ผู้ให้คำปรึกษาตระหนักดีว่าผู้รับบริการมีสิทธิและสามารถที่จะตัดสินใจหรือแก้ปัญหา ด้วยตนเอง
5. ผู้ให้คำปรึกษาชี้ชัดหลักว่า ผู้รับบริการแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

ขั้นตอนในการให้บริการปรึกษา

1. ขั้นเริ่มการให้บริการปรึกษา
2. ขั้นระบุปัญหา
3. ขั้นระบุวัตถุประสงค์
4. ขั้นวางแผนแก้ปัญหา หรือวางโครงการในอนาคต
5. ขั้นดำเนินการตามที่วางแผนไว้
6. ขั้นประเมินผล เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์มีปัญหาอุปสรรคใดที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงอีกหรือไม่

7. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา
8. ขั้นติดตามผล โดยติดตามผลการให้บริการของตน หรือสอบถามบุคคลใกล้ชิดเพื่อประเมินผลอีกครั้งหนึ่ง

เทคนิคและทักษะในการให้บริการปรึกษา

1. ทักษะในการฟัง
2. ทักษะในการนำ
3. ทักษะในการสะท้อนเนื้อหาและความรู้สึก
4. ทักษะในการสรุปประเด็น

5. ทักษะในการพูดแบบเผชิญหน้ากัน
6. ทักษะในการตีความหมาย
7. ทักษะในการให้ข้อมูล
8. ทักษะในการให้กำลังใจ

ความสำเร็จในการพัฒนาชนบทของประเทศเกาหลี

ประเสริฐ พุฒตาลศรี (2546, หน้า 19-33) ได้เรียบเรียงแนวทางการสร้างหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาสู่ความสำเร็จของประเทศเกาหลีไว้ ดังนี้

เมื่อปี พ.ศ. 2509 นักการทูตสหรัฐอเมริกาคนหนึ่งได้เข้าไปเยี่ยมชนบทของเกาหลีเป็นครั้งแรก เขากล่าวไว้ในบันทึกว่า “เมื่อข้าพเจ้าไปเยี่ยมชนบทของเกาหลี ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนกับว่า ข้าพเจ้ามีชีวิตถอยหลังไปอยู่ในยุคหลาย ๆ พันปีก่อนประวัติศาสตร์ สิ่งที่ข้าพเจ้าได้พบเห็นนั้นเป็นสิ่งที่เกินกว่าที่ข้าพเจ้าจะแสดงออกมาเป็นคำพูดได้ หากผู้ใดประสงค์จะเรียนรู้ว่า มนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ เขามีความเป็นอยู่กันอย่างไร ก็ขอเชิญมาที่นี่ ที่ชนบทของประเทศเกาหลี”

เวลาผ่านไป 10 ปี ภายหลังจากที่รัฐบาลณรงค์ตามแผนสร้างหมู่บ้านใหม่ **แซมฮาลอุนดง** สภาพเช่นนั้นไม่มีอีกแล้ว บัดนี้ชาวชนบทของเกาหลี อาศัยในบ้านตึกมาตรฐาน ฝาบ้านทำด้วยอิฐบล็อก หลังคามุงกระเบื้อง แทนบ้านหลังคามุงด้วยฟางหญ้า และฝาบ้านทำด้วยไม้ขัดและยาด้วยดินเหนียว มีไฟฟ้า น้ำบาดาล มีถนนเข้าสู่ไร่นาและหมู่บ้านทุกแห่ง มีวิทยุโทรทัศน์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แม้กระทั่งโทรศัพท์ก็มีเข้าถึงหมู่บ้านในชนบทแล้วร้อยละ 85 ชาวนามีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว 6,500 บาท ต่อเดือน นับเป็นรายได้ที่สูงกว่าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในนครหลวงเสียอีก ผลผลิตทางเกษตรกรรม และ อุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นสูงขึ้น เป็นประเทศที่มั่งคั่งก้าวหน้าเป็นอันดับ 2 ของเอเชียรองจากญี่ปุ่น

คานาอันฟาร์ม จุดประกายการพัฒนาสู่ความสำเร็จ

ในขณะที่ต่างฝ่ายต่างพยายามใช้แผนของตนพัฒนาชนบทอย่างเล็ดลอดเข้าตาอยู่นั้น บุคคลที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดก็คือ ครูเล็ก ๆ ชาวคริสต์คนหนึ่ง ซึ่งได้จัดตั้งหมู่บ้านตัวอย่าง “คานาอันฟาร์ม” ขึ้น ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นโรงเรียนสอนเกษตรกรรม มีการฝึกอบรมด้านจิตใจ ความขยันขันแข็งช่วยตนเอง และร่วมมือกันทำงาน สร้างทัศนคติให้ทุกคนรู้จักรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของเพื่อนบ้าน โดยยอมรับว่า “ความยากจนของเพื่อนบ้านเป็นภารกิจของเรา” ซึ่งต่อมารัฐบาลได้มาลอกเลียนความคิดนี้ไปตั้งเป็นสถาบันฝึกอบรมผู้นำและนำวิธีการของหมู่บ้านคานาอันไปเป็นแบบอย่างการพัฒนาหมู่บ้านชนบทของเกาหลี ท่านผู้นี้ คือ ครูยงกีคิม (Dr. Yong Ki Kim) ซึ่ง

ภายหลังได้รับรางวัลแมกไซไซ เป็นเกียรติประวัติ เมื่อปี พ.ศ. 2508 และได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตจาก มหาวิทยาลัยเซนต์เซเวียร์ ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2521

ข้อเสนอแนะวิธีการสร้างชาติของครู ยง กี คิม

ครู ยง กี คิม ได้เสนอทัศนะในการพัฒนาประเทศต่อประธานาธิบดีก่อนเริ่มโครงการหมู่บ้านเพื่อชีวิตใหม่เซมาอีลอนดง เมื่อปี พ.ศ. 2513 ว่า

1. การพัฒนาประเทศ ต้องพัฒนาหมู่บ้านในชนบทก่อน เพราะประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ชนบทเป็นแหล่งผลิต เมืองเป็นแหล่งสวดยผล การเรียกร้องให้คนสามัคคีกันเพื่อประเทศชาตินั้นไร้ผล เพราะกว้างขวางเกินไป เขามองไม่เห็นประโยชน์ ควรเรียกร้องให้เขาสามัคคีกันเพื่อปรับปรุงหมู่บ้าน หากแต่ละหมู่บ้านมีสภาพดีขึ้นแล้ว ประเทศโดยรวมก็ย่อมจะดีขึ้นด้วยจแรงเร้า จุคไฟให้เขารักเพื่อนบ้าน รักชุมชน เขาจะรักปิตุภูมิในที่สุด

2. การพัฒนาประเทศ ต้องแบ่งการพัฒนาออกเป็น 3 ระดับ คือ ต้องพัฒนาจิตใจก่อน แล้วจึงพัฒนาสังคมและพัฒนาเศรษฐกิจ トラบโดที่จิตใจยังแตกสลาย จี้เกียจสันหลังยาว เล่นไฟเล่นการพนันจะใช้โครงการเศรษฐกิจไม่ได้ ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจก่อน เป็นการเดินสวนทางกับความเป็นจริง เงินงบประมาณที่ทุ่มเทลงไปหรือที่ประชาชนหามาได้จะหมดไปในโหล่น้ำ และวงการพนัน

ในการพัฒนาจิตใจทำได้โดยการ ให้แต่ละหมู่บ้านสร้างคำขวัญ และลงมือปฏิบัติตามคำขวัญนั้น เช่น คำขวัญ “ขยันช่วยตนเอง และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน เห็นความยากจนของเพื่อนบ้านเป็นภารกิจของเรา”

3. เลิกวิธีแจกของเครื่องอุปโภคบริโภคแบบย่นให้ อาชญากรที่สำคัญก็คือ บรรดาพวกผู้ดีที่มักแจกของออกโทรทัศน์ เพราะการแจกของอย่างไม่มีเงื่อนไขเหล่านั้น ทำให้จิตใจของประชาชนอ่อนแอลง จะคอยรับแต่ความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกเพียงอย่างเดียว การให้ปลาเขากิน 1 ตัว เขาจะกินหมดใน 1 วัน จงสอนวิธีตกปลาให้เขา เขาจะสามารถหาปลากินได้ตลอดปีตลอดชาติ

4. ขอให้เลิกใช้เงินในการนำการพัฒนาจจะใช้วัสดุ เงินเป็นผลพลอยได้ของการทำงานหนัก หากชาวชนบทขยันขันแข็ง เงินจะตามมาเอง การใช้เงินเป็นการทำลายข้าราชการดี ๆ เพราะจะเกิดการทุจริตได้ง่าย ตรวจสอบยาก ประชาชนจะมีแต่ความกังขาสงสัยในข้าราชการผู้ถือเงินอยู่เสมอ หากใช้วัสดุ ทุจริตยาก และสามารถตรวจสอบง่าย

5. จงแบ่งกำลังของชาติออกเป็น 2 ประเภท ทหารให้มีหน้าที่ป้องกันศัตรูจากภายนอก เอาชนะศัตรูด้วยอาวุธปืน ครูหรือผู้นำพัฒนา ให้มีหน้าที่ป้องกันศัตรูภายใน คือความยากจน ใช้ความขยันทำงานหนักเป็นอาวุธ ทำศึกขับไล่ความยากจนด้วยการนำคนในหมู่บ้านทำงานอย่างพร้อมเพรียงและมีเป้าหมาย ทหารบนหอนะศึกได้รับเหรียญ ได้รับยกย่องให้เป็นวีรบุรุษของชาติ ครู

หรือผู้นำพัฒนารบชนะความยากจน ต้องได้รับเหรียญเชิดชูเกียรติคุณ ยกย่องเป็นวีรบุรุษเช่นกัน เพื่อนร่วมพัฒนาประเทศของประธานาธิบดี เกาหลีมีหมู่บ้าน 34,665 หมู่บ้าน ส่งครูลงไปให้ครบ นำชาวบ้านต่อสู้ความยากจนให้ได้ ใครทำได้ เราต้องยกย่องให้แพร่หลาย

6. ผู้นำการพัฒนา จะต้องเกิดในหมู่บ้านนั้น คน ๆ นี้จะทำงานกับครู พัฒนาแต่เฉพาะหมู่บ้านที่มีความต้องการทางใจ อยากพัฒนาตัวเอง เลือกหมู่บ้านที่เขาต้องการพัฒนา ไม่ใช่เราต้องการพัฒนา การใช้ข้าราชการไม่ได้ผล เพราะข้าราชการจะเข้าไปในระยะเวลาอันจำกัด เมื่อเลื่อนขึ้นเลื่อนตำแหน่งก็ต้องโยกย้าย ทั้งโครงการที่ชาวบ้านทำเองไม่ได้ไว้เบื้องหลัง

7. ต้องมีศูนย์ฝึกอบรมระดับชาติ อบรมอาสาพัฒนาผู้นำหมู่บ้าน ให้รู้จักจิตวิทยาในการทำงาน (Work Habit) รู้วิธีการเพิ่มพูนรายได้ รู้วิธีการออมทรัพย์แบบเครดิตยูเนียน รู้วิธีทำงานในที่ทำการเกษตรรวมหรือที่สาธารณะ รู้วิธีการสร้างคำขวัญ รู้วิธีการเพิ่มผลผลิตในไร่นา การทำป่ายสถิติ การวางโครงการพัฒนา การสร้างคลังเก็บสินค้าประจำหมู่บ้าน การสร้างคอกปศุสัตว์รวม การสร้างโรงงานขนาดเล็กประจำหมู่บ้าน สร้างถนนเข้าสู่ไร่นา วางโครงการพัฒนา การสร้างคลองชลประทานขนาดเล็ก การสร้าง อ่างเก็บน้ำประจำหมู่บ้าน การสร้างศาลาประชาคม โครงการต่าง ๆ เหล่านี้ รัฐบาลหรือผู้มีใจกุศลเลือกช่วยด้วยวัสดุ แรงงานเป็นของชาวบ้าน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

การณรงค์เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาประเทศ

ในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองและพัฒนาไปในทางที่เหมาะสมนั้นควรมีการรณรงค์สร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนใน 3 ประการ ได้แก่

1. หมู่บ้านในชนบท

การพัฒนาประเทศจะให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย ต้องพัฒนาหมู่บ้านในชนบทก่อน เพราะประชากรส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ชนบทเป็นแหล่งผลิตพืชพันธุ์ธัญญาหารเลี้ยงคนทั้งประเทศ ผลผลิตต่าง ๆ เหล่านี้เองส่งไปขายเอาเงินมาใช้หนี้เงินกู้สร้างโรงพยาบาลในเมืองหลวง สร้างไฟฟ้า น้ำประปาให้กับคนเพียงกลุ่มเดียว อยู่ข้างอู่น้ำของชาติอยู่ที่ชนบท แรงงานส่วนใหญ่อยู่ที่ชนบท ความอยู่รอดของชาติอยู่ที่ขวัญและกำลังใจของชาวชนบท แต่ในชนบทประชากรอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย ขาดพลังต่อรองที่จะเรียกร้องความสนใจจากรัฐบาลส่วนกลาง รัฐบาลจึงมักจะทุ่มเทความสนใจพัฒนาชุมชนในนครหลวงหรือศูนย์การปกครองมากกว่าชนบท ทำให้ชาวชนบทอพยพเข้าสู่ตัวเมืองเพื่อขายแรงงาน ทั้งไร่นาให้ตกอยู่ในอำนาจของคนมีเงินเพียงส่วนน้อย การเริ่มต้นพัฒนาหมู่บ้านในชนบทแห่งใดแห่งหนึ่ง ถ้าประสบผลสำเร็จ จะก่อให้เกิดปฏิกิริยาลูกโซ่ จูงใจให้หมู่บ้านใกล้เคียงกระหายที่จะทำตาม หรือขอเข้าร่วมโครงการในที่สุด

เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ ชุมชนในชนบทมีขนาดเล็ก จำกัดด้วยจำนวนประชากร การเรียกร้องให้ประชาชนเกิดความสามัคคีเพื่อประโยชน์ของตนเอง เพื่อประโยชน์ของหมู่บ้าน จะได้ผลมากกว่าที่จะเรียกร้องให้คนสามัคคีกันเพื่อชาติด้วยวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งไม่เคยประสบผลสำเร็จ มาก่อน เพราะเป้าหมายของความสามัคคีกว้างขวางเกินไป มิได้เกิดประโยชน์เกิดผลต่อชาวชนบท ทันตาเห็น

2. การบริหารงานท้องถิ่น

องค์การบริหารงานท้องถิ่นของรัฐบาล คือ จังหวัดและอำเภอ ราชการหลักทุกประเภท สนองตอบนโยบายจากส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ นายอำเภอและข้าหลวงจะสอบถามขอคำแนะนำจากกระทรวงว่า จะให้ทำอะไร จึงจะเป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชาชั้นสูง แทนที่จะไต่ถามประชาชนในท้องถิ่นว่า ทำอย่างไรเขาจึงจะมีกินมีใช้ โครงสร้างการพัฒนาต้องเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ คำนึงถึงชาวชนบทในท้องถิ่นแทนที่จะคำนึงถึงโอวาทของกระทรวง กิจกรรมหลักทุกประเภทต้องเป็นไปเพื่อ สนับสนุนการพัฒนาต่อสู่ความยากจนเท่านั้น ข้าราชการประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทุกระดับจะต้องทุ่มเทความสนใจทั้งหมด ให้คำปรึกษาเสนอแนะ และร่วมมือช่วยนำการพัฒนาตามโอกาสอันควร ถือเป็นภาระที่จะรับฟังปัญหา และช่วยชาวชนบทแก้ไขปัญหาย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้เพื่อผลที่จะนำการพัฒนาทั้งด้านจิตใจ สังคมและเศรษฐกิจให้ดีขึ้น ต่อสู้กับศัตรูสำคัญ คือความยากจนที่ต้องขับไล่ออกไปจากหมู่บ้านแต่ละแห่งให้จงได้

3. ผู้นำชนบท

ผู้นำชนบท ถือว่าเป็นหัวใจของความสำเร็จ ประชาชนชาวหมู่บ้าน จะยินดีรับฟัง และเต็มใจปฏิบัติตามคำขอร้องของผู้นำในหมู่บ้านของตนเองเท่านั้น การพัฒนาชนบทครั้งแรก ประสบความล้มเหลว และแม้แต่ในประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายก็ไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ เพราะได้รับความช่วยเหลือและการชี้แนะจากบุคคลภายนอก เช่น ข้าราชการ นิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ หรือสมาชิกองค์การช่วยเหลือจากนานาชาติ วิธีการช่วยเหลือเป็นแบบยัดเยียด ไม่มีเป้าหมายระยะยาว ที่จะให้ชุมชนแต่ละหมู่บ้านช่วยตนเองการเบียดเบียน ตลอดจนเรียนรู้จิตวิทยาอันจำเป็นต่าง ๆ อย่างพร้อมมูล

จากบทเรียนแห่งความผิดพลาดพบว่า การแก้ปัญหาของชาวนาต้องให้ชาวนาแก้ไข ไม่ใช่ คีอกรเตอร์ นักวิชาการ ชาวนาเหล่านี้คือผู้นำที่เคยทำงานได้ผลมาแล้ว จะต้องได้รับการคัดเลือก และเห็นชอบจากประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยผู้นำชาย 1 คน หญิง 1 คน กรรมการหมู่บ้านไม่เกิน 15 คน ร่วมกันกำหนดโครงการพัฒนาหมู่บ้านของตน ตามความเห็นชอบของประชาชนในหมู่บ้านนั้น

ขั้นตอนของการนำพัฒนาหมู่บ้านในชนบท

ในการที่จะจุดไฟให้ชาวชนบทลุกขึ้นมาต่อสู้ความยากจนร่วมกันพัฒนาหมู่บ้านของตน มีขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. เริ่มต้นและตกลงใจ

การจะเริ่มต้นและตกลงใจนั้น จะต้องเริ่มจากคนกลุ่มน้อย 1 – 2 คน ก่อน บุคคลทั้งสองจะต้องซาบซึ้งในวิญญานของการพัฒนาเป็นอย่างดี มีแรงคล้อยอย่างใหม่ ปรารถนาที่จะเห็นหมู่บ้านของตน, เพื่อนบ้านของตน มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น, หมู่บ้านงดงามขึ้น บุคคลทั้งสองควรจะได้แก่หัวหน้าหมู่บ้านคนหนึ่ง และครูอีกคนหนึ่ง พร้อมจะจับมือกันทำงานอย่างขยันขันแข็ง อุทิศชีวิตเพื่อหมู่บ้านของตนเอง พร้อมทั้งจะลงมือทำงานหนักโดยไม่ฟังคำเย้ยหยัน ถากถาง ไม่บ่นว่าผู้หนึ่งผู้ใด และจะพัฒนาเฉพาะหมู่บ้านที่ประชาชนพากันต้องการด้วยใจอยากพัฒนาเท่านั้น ต้องไม่ใช่หมู่บ้านที่คนเพียงสองคนอยากพัฒนา การที่เลือกครูมาช่วยนำการพัฒนาด้วยนั้น เพราะครูสามารถที่จะร่างโครงการ ทำสถิติ และรู้ระเบียบวาระการประชุม นอกจากนั้นครูยังมีเครื่องมือที่สำคัญ คือ เด็กนักเรียน สามารถที่จะจูงใจเด็กให้ทำงานได้อย่างสนุกสนาน ซึ่งจะเป็นสะพานทอดไปสู่ผู้ใหญ่ในอนาคต

2. สำรวจประชากร - สถิติและปัญหาของหมู่บ้าน

เมื่อได้ตกลงใจที่จะทำการพัฒนาแล้ว งานขั้นแรก คือ การสำรวจกำลังแรงงานของหมู่บ้าน จำนวนครอบครัวประชากร แยกประเภทหญิง ชาย คนชรา เด็ก จำนวนปศุสัตว์ เนื้อที่ทำ การเกษตร เนื้อที่ว่างเปล่า ความกว้างยาวของถนนภายในหมู่บ้าน คลองส่งน้ำ ไม้ผล ไม้ยืนต้นต่าง ๆ รวมทั้งงบประมาณรายได้ของแต่ละครอบครัว งานเช่นนี้เป็นงานที่ต้องอาศัยครูซึ่งได้เคยร่ำเรียนมาโดย

3. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ น้อย ๆ

เพื่อให้ชาวบ้านเกิดการตื่นตัว ครูและผู้นำจะร่วมกันก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ น้อย ๆ ขึ้นก่อน เช่น ระดมเด็กนักเรียนมาช่วยกันทำความสะอาด จัดระเบียบ ถนนภายในหมู่บ้าน ช่อมั่วให้ชาวบ้าน ช่อมสะพาน กำจัดวัชพืชในคูคลอง จัดที่ว่างเปล่าเป็นสนามเด็กเล่น งานที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นงานสาธารณะเป็นประโยชน์ ไม่ใช่งานส่วนตัวของโรงเรียน หรือของ ผู้นำหมู่บ้าน ต้องไม่ใช่งานการกุศล เช่น กวาดลานวัดงานกำจัดเศษขยะภายในบริเวณวัดงานเหล่านี้ จะจูงใจให้ชาวบ้านเกิดความชื่นชมยินดีที่ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ น้อย ๆ และอยากให้ทำต่อไปอีก ในที่สุดก็จะเกิดขึ้นได้ทั้งหมู่บ้าน

4. เรียกประชุมผู้นำครอบครัว

เมื่อมีสถิติอยู่ในมือ รู้ปัญหาของชาวบ้าน และมีงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สำเร็จบ้างแล้ว พอจะอดชาวบ้านได้ การทำงานต่อไปจำเป็นต้องใช้แรงงาน และการตัดสินใจปัญหาของคนทั้งหมู่บ้าน

ต้องการที่จะเรียกร้องให้เกิดความสามัคคีเพื่อหมู่บ้านของเรา ถนนของเรา คลองส่งน้ำของเรา จึงจำเป็นต้องเชิญผู้นำครอบครัวทั้งหมดมาประชุมพร้อมกัน อธิบายถึงความมุ่งหมายและผลดีที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งเสนอปัญหาให้ร่วมกันแก้ไขสิ่งที่ควรทำก่อน เมื่อทุกคนซาบซึ้งในจุดมุ่งหมายแล้ว ก็เลือกกรรมการหมู่บ้าน เลือกผู้นำพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย ชาย 1 คน หญิง 1 คน กรรมการต่าง ๆ 9-10 คน ต่อจากนั้นร่วมกันกำหนดงานพัฒนาที่จะลงมือทำต่อไป งานที่ต้องกำหนดเลือกวันเริ่มต้น และวันสิ้นสุดไว้ให้ชัดเจน เพื่อจะได้เริ่มทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไปอีก

5. สร้างคำขวัญ – คัดเลือกคำขวัญ และตกลงใจกระทำตามคำขวัญ

คำขวัญเป็นแรงจูงใจพิเศษ เนื่องจากคำสอนศาสนาปรัชญาประจำตัว และทัศนคติ คติพจน์ต่าง ๆ ของแต่ละคน เป็นไปคนละทิศละทาง จะต้องสร้างให้เป็นศูนย์รวมด้านจิตใจให้ได้ โดยคิดเป็นคำขวัญขึ้น คำขวัญจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะของชาวบ้านเท่านั้น ต้องไม่เพื่อฝืนและปฏิบัติได้ คำขวัญต่าง ๆ เหล่านี้ให้ชาวบ้านร่วมกันเสนอและคัดเลือก เมื่อตกลงใจที่จะใช้คำขวัญใดประจำหมู่บ้าน เขียนคำขวัญนั้นแจกให้ทุกครอบครัวนำไปติดที่บ้าน ให้ทุกคนตกลงใจที่จะทำงานตามคำขวัญอย่างจริงจัง

6. เขียนป้ายชื่อหมู่บ้าน ป้ายคำขวัญ และป้ายสถิติ

ป้ายชื่อหมู่บ้านจะป้ายคำขวัญที่ถาวร เป็นสิ่งยืนยันกับชาวบ้านว่า อาณาจักรของเรา มีขอบเขตจำกัดเพียงเท่านี้ สมาชิกหมู่บ้านใช้ชื่อร่วมกัน มีจำนวนคนไม่มากนัก เป็นกลุ่มชนที่ใกล้ชิด เราต้องร่วมกันรับผิดชอบในฐานะคนหมู่บ้านเดียวกัน จะรับผิดชอบอย่างไร จะรับผิดชอบโดยปฏิบัติตามคำขวัญ ใครที่ละเลยต่อภาระของหมู่บ้าน ต่อคำขวัญ แสดงว่ายังมิได้พัฒนาจิตใจ อาจถูกตำหนิตติเตียน นอกจากนั้นป้ายชื่อหมู่บ้านและคำขวัญยังแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้น เป็นการเร้าใจชาวหมู่บ้านที่สำคัญอย่างหนึ่ง

7. กำหนดกิจกรรมต่อเนื่อง

ความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกันสร้างได้โดยการทำงานร่วมกันเท่านั้น สามัคคีแต่ปากเป็นสิ่งจอมปลอม เป็นเรื่องของคนเห็นแก่ได้ ดังนั้นเพื่อให้ชาวหมู่บ้านรักใคร่กลมเกลียว เห็นอกเห็นใจกัน ต้องมีกิจกรรม ทำงานร่วมกัน เช่น ตลอดเดือนมกราคม ตั้งแต่เวลา 4 โมงเย็น ถึง 2 ทุ่ม เสร็จภารกิจประจำวันแล้ว ช่วยกันซ่อมแซมถนนเข้าสู่หมู่บ้าน ปลุกไม้ยืนต้นสองข้างทาง เดือนกุมภาพันธ์ ขุดลอกคูคลองส่งน้ำ เดือนมีนาคมจัดระเบียบรั้วบ้าน เดือนเมษายน ช่วยกันซ่อมแซมบ้านที่อยู่อาศัยของเพื่อนบ้าน และในเดือนพฤษภาคมร่วมกันปรับปรุงสนามเด็กเล่น

8. การพัฒนาจิตใจ - ลงมือกระทำ

เมื่อได้อธิบายหลักเกณฑ์การทำงานร่วมกัน จนชาวบ้านเกิดความเข้าใจมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ต่อไปเป็นการลงมือกระทำ เป้าหมายการพัฒนาจิตใจ คือ ให้ทุกคนทำงานตามคำขวัญด้วยความขยันขันแข็ง เห็นอกเห็นใจกัน

9. พัฒนาสังคม - ลงมือกระทำ

พัฒนาสังคม คือพัฒนาประโยชน์ร่วมกัน เช่น สร้างอ่างเก็บน้ำไว้ทำการเกษตรตลอดปี สร้างถนนเข้าสู่หมู่บ้าน เพื่อให้รถบรรทุกสามารถเข้ามาขนถ่ายผลผลิตทางเกษตรไปสู่ตลาดได้ง่าย สร้างสนามเด็กเล่นสำหรับเด็ก ๆ ทุกคน ช่วยกันสร้างคอกปศุสัตว์รวม สร้างคลังเก็บสินค้ารวม สร้างศาลาประชาคม และร้านค้าประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

10. พัฒนาเศรษฐกิจ - ลงมือกระทำ

โครงการพัฒนาเศรษฐกิจมุ่งเพิ่มพูนรายได้ตามเป้าหมาย เช่น อีก 4 ปี ข้างหน้าทุกครอบครัว จะต้องมียาได้เดือนละ 6,500 บาท

ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมืองลำปาง

ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา (อ้างในสรุปผลการดำเนินงานประจำปี 2548 นิคมสร้างตนเองก๊วลมจังหวัดลำปาง) ตำบลนิคมพัฒนา ได้รับการจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2512 โดยอพยพราษฎรมาจากตำบลบ้านสา และตำบลสบมาย อำเภอแจ้ห่ม เนื่องจาก ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนก๊วลม ทางราชการได้จัดสรรที่ดินให้ โดยแบ่งให้ครอบครัวละ 15 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย จำนวน 2 ไร่ และที่ดินทำกิน จำนวน 13 ไร่ ภายใต้การดูแลของทางราชการโดยกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย สาเหตุที่เรียกว่าตำบลนิคมพัฒนา เพราะเรียกชื่อ ตามนิคมสร้างตนเองก๊วลม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบจัดสรรที่ดินให้

สภาพทั่วไป

บริเวณพื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบสูง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ มีบางส่วนเป็นป่าเสื่อมโทรม และถูกบุกรุกเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย มีเนื้อที่ประมาณ 60,750 ตร.กม. หรือประมาณร้อยละ 5.25 ของพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองลำปาง ระยะทางประมาณ 15.05 กม. ในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา มีไฟฟ้าและ ประปาใช้ครบทุกหมู่บ้าน มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ 6 แห่ง ชุมสายโทรศัพท์สาธารณะเพื่อชนบท 1 แห่ง

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับเขตตำบลบ้านสา อำเภอแจ้ห่ม

ทิศใต้ ติดกับเขตตำบลทุ่งฝาย อำเภอเมืองลำปาง

ทิศตะวันออก ติดกับเขตตำบลบุญนาควัฒนา อำเภอเมืองลำปาง

ทิศตะวันตก ติดกับเขตตำบลต้นธงชัย ตำบลบ้านเอื้อม ตำบลบ้านคำ อำเภอเมืองลำปาง

จำนวนประชากร

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,341 คน ชาย 2,127 คน หญิง 2,214 คน 14 หมู่บ้าน

ข้อมูลด้านอาชีพ

อาชีพหลัก ได้แก่ การทำนา ทำไร่ และทำสวนผลไม้

อาชีพรอง ได้แก่ การรับจ้างทั่วไป ปลูกผักสวนครัว และเลี้ยงสัตว์

สถานที่ และหน่วยงานสำคัญในพื้นที่ อบต. นิคมพัฒนา

1. ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
2. สถานีตำรวจภูธรตำบลทุ่งฝาย
3. ศูนย์พัฒนาเพื่อชีวิตใหม่ แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง
4. สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดลำปาง
5. นิคมสร้างตนเองกัวลม
6. ที่ทำการ อบต.
7. สถานีอนามัยประจำตำบล
8. โรงเรียนกัวลมวิทยา
9. สหกรณ์การเกษตรนิคมกัวลม จำกัด

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

โครงสร้างการทำงานของ อบต. (อ้างใน ชมพูนุช กาศสกุล, 2546 หน้า 12) ประกอบด้วย

สภา อบต. (มาตรา 45)

- มีสมาชิกสภา อบต. หมู่บ้านละ 2 คน มีอายุคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง
- มีประธาน สภาอบต. 1 คน รองประธานสภา อบต. 1 คน ซึ่งสภาเลือกจากสมาชิกให้

นายอำเภอแต่งตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปีและมีเลขานุการสภา อบต. 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิก

อำนาจหน้าที่ของสภา อบต. (มาตรา 46)

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา อบต. เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณา และให้ความเห็นชอบในร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย ประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณ รายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร ให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนพัฒนาตำบล ข้อ 1 และกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

คณะกรรมการบริหาร อบต. (มาตรา 58)

- ประกอบด้วย นายก อบต. 1 คน รองนายกอีก 2 คน ดำรงตำแหน่ง ตามอายุของสภา อบต.

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร อบต. (มาตรา 59)

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. จัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ
3. รายงานการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ของ อบต. ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วน ตำบล

พ.ศ.2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ.2542)

1. พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)
2. มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 ดังนี้
 - (1) จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
 - (2) การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 - (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ

- (7) คຸ້ມครอง คູແລและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
- 3. มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขต อบต. ตามมาตรา 68 ดังนี้
 - (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
 - (2) ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
 - (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
 - (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
 - (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
 - (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
 - (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
 - (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 - (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
 - (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
 - (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
 - (12) การท่องเที่ยว
 - (13) การผังเมือง

หน้าที่ของ อบต. ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย อำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542

อบต. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้

- 1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 2. การจัดให้มี และบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 4. การสาธารณสุข โภค และการก่อสร้างอื่นๆ
- 5. การสาธารณสุขการ
- 6. การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
- 7. คຸ້ມครอง คູແລ และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มี และควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มี และควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถาน
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน
31. กิจอื่นใด ที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีสิทธิได้รับทราบข้อมูล และข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของ

ทางราชการในตำบลเว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่มีทั้งอำนาจและหน้าที่ ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มีโครงสร้างการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และภารกิจหน้าที่ของ อบต. เป็นภารกิจที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่แทบทุกด้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved